

A

638

—

—

—

—

—

PETRI BEREXASII
EPICEDION

... IOANNI VITO SCRIPTUM

KUAR, RNK AKAD

2 h. atar (vlt pet.
Koll. atar)

(R. u. K. 344h)
Kari Seain

[Szabo! Kandy: 655]
RNK III

PETRI BEREXASII
EPICEDION

EXCELLENTI
DOCTORI IOANNI VI-
TO BALSARATIO SCRIPTVM,
& ad illius tumulum recitatum,
24. die Aprilis, Anno
1575.

VITEBERGAE

Excudebant Clemens Schleich &
Antonius Schöne,

ANNO M. D. LXXVI.

IN EPICEDION
AD TVMVLVM CLARIS:
VIRI D. IOHANNIS VITI

Balsarati recitatum à doctis, viro
Petro Berexasio.

*Arminibus viuunt heroes; viuunt Achilles,
Carminibus viuax nomen, honosq; venit.
Fata nec eripiunt mortalibus omnia, quando
Corporis hospitium mens pia deseruit,
Nam licet in terram mors frigida membra resoluat;
Vnde vetus nostra carnis origo fluit:
Attamen aternum doctis cantata Camænis
Fama manet, nec mors hanc abolere potest.
Sic etiam post fata viget laus inclyta VITI,
Quem necis expertem, docte Pœta, facis,
Fulget & in cunctis longè conspectior oris
Defletus numeris, culte pœta, tuis.
Qui benè promeritos laudat, se laudibus effert,
Quaq; alijs tribuit premia, primus habet.
Afficit iste labor mira dulcedine Musas,
Icundèq; bonos afficit iste labor.
Ergo tam culto melius celebrare libello
Nil poterat docti dædala Musa Petri.*

A L I V D.

*N*ata Berexasij diuino è pectore Musa
Vine, precor, longum; te certè sidere fausto
Edidit ille Petrus, patria lux altera nostre
Edidit, & seclis donauit habere futuris.

PETRI BEREXASII
EPICEDION

EXCELLENTI
DOCTORI IOANNI VI
TO BALSARATIO SCRIPTVM,
& ad illius tumulum recitatum,
24. die Aprilis, Anno

1575.

VITEBERGAE

Excudebant Clemens Schleich &
Antonius Schöne,

ANNO M. D. LXXVI.

R. M. K. 344.

IN EPICEDION
AD TVMVLVM CLARIS:
VIRI D. IOHANNIS VITI
Balsarati recitatum à doctis, viro
Petro Berexasio.

Arminibus viuunt heroes; viuunt Achilles,
Carminibus viuax nomen, honosq; venit.
Fata nec eripiunt mortalibus omnia, quando
Corporis hospitium mens pia deseruit,
Nam licet in terram mors frigida membra resoluat;
Vnde vetus nostra carnis origo fluit;
Attamen aeternum doctis cantata Camænis
Fama manet, nec mors hanc abolere potest.
Sic etiam post fata viget laus inclyta VITI,
Quem necis expertem, doctæ Pœta, facis.
Fulget & in cunctis longè conspectior oris
Desletus numeris, culte pœta, tuis.
Qui benè promeritos laudat, se laudibus effert,
Quæq; alijs tribuit præmia, primus habet.
Afficit iste labor mira dulcedine Musas,
Iucundeq; bonos afficit iste labor.
Ergo tam culto melius celebrare libello
Nil poterat docti dædala Musa Petri.

A L I V D.

Nata Berexasij diuino è pectore Musa
Viue, precor, longum; te certè sidere fuisse
Edidit ille Petrus, patria lux altera nostra
Edidit, & seclis donauit habere futuris.

A 2

In 16.

In te, certa fides, Superi sua munera largè
Fuderunt; facilem Cyllenius ipse leporem,
Splendorem Phæbus, charites Ericyna disertas
Affudit: Tibi vis, tibi blanda potentia mentes
In lacrymas duxisse pias: ut funere sancti
In mæsto VITI, pietas quem reddidit astris,
Soluisti in quantos mortalia corda dolores?
Omnia cum luctu resonarent, Phæbus & ille
Cum gemeret, lato vix se retineret & alueo
Bodrogus aquoreis complexibus omnia replens
Dum raptum terris, cælestibus additum & astris,
Insignem meritis, clarum pietate requirit
Assidue, decoriq; suo deplorat ademtum
Doctorem, cuius pars cælo debita lustrat
Sidera; pars gelida tellure creata, quiescit
In gremio terra: toto sed nomen in orbe
Immortale viget, reparant quia funera vitam,
Funera tam sanctè numeris celebrata disertis
FABRICÏ, & docta PETRI desleta camæna,
Cui non liuor iners, tineaq;, situsq; nocebunt;
Sed qua luce nitens seros durabit in annos,
Aurorisq; sui famam super aethera condet.

Macte nouis scriptis, doctissime PETRE, tuæq;
Doctrinae, ingenijq; decus transcribere cælo,
Et patriam Aonys spolys ditare ruentem
Perge; tuis ceptis bonus aspirabit Apollo,
Propositumq; pium semper sors prouehet aqua.

Ge. Casar Cass.

ALIVD

ALIVD.

NVlla licet toto virtus tam splendida mundo
Emitet, aut fama gloria vera bona,
Quam non pestifero Momus suspendere naso
Tentet, & insignes mordeat ore viros:
Non tamen in scriptis quod carpat repperit istis
Quis celebras VITVM Petre diserte patrem
Pro meritis potius, cupiet si grata vocari,
Stirps ventura tuis pramia digna dabit.
Vero etenim vita genus, & res carmine gestas
Complexus, clari & fata suprema viri,
Ordine perpetuis mandasti singula chartis,
Ut nosci à sera posteritate queant.
Quasi mendaci liuor connellere lingua
Non metuat, probris excipiatue suis,
Mox à veridicis conuictus testibus ibit
In Phlegethontæas precipitatus aquas.

Mattias Szegedinus.

A ,

ALIVD

ALIVD.

A Onidum PETRVS celeberrima fama sororum
Bergzafius, patria decus & lux splendida gentis,
Carmina in exequias & magni funus honoris
Iure dedit, raras VITI testantia dotes,
Muneraq; ingenij viuas reuocantia in auras
Splendida, & eximios magna virtutis honores;
His etenim VITVS placido iam funere raptus
Vuit, & in cineres lustris abeuntibus atas
Non famam celebrem mors vltima meta laborum
Vertet, non cedit generosa scientia morti:
Nec minuet Lachesis praclara laudis honores.

Ergo Bergzafius VITI post fata cubantis
Dum laudes referens mœrentia carmina fundit,
Plangit & extinctum Musis Heliconis alumnis,
Restituit VITO placido iam funere adempto
Vitam, quo nomen peperit famamq; perennem.

Andreas Tarnoczi.

ILLV.

ILLVSTRIAC GENE
ROSO VIRO D. FRANCISCO
SVLYOCH, PATRONO SVO PLV.
RIMVM COLENDO,

PETRVS BEREXASIVS S. D.

REGAT ANGELVS APVD MO-
sen, ad inflammandam sulphureo igne Sodo-
mam missus, tantisper se id perficere posse, quod
à Domino in mandatis habeat, quoad Lothus,
qui præ formidinis vehementia vix tum mentis
erat suæ, ex consceleratæ terræ finibus cuncte-
tur excedere. Cuius quidem rei in promptu ratio mediocriter at-
tentis est. Habet enim hoc quoque Deus, qui iustè misericors &
misericorditer iustus est, in consuetudine, vt vel summè blasphem-
os & extrema cæcitate percussos hostes suos durare in hac vita
aliquandiu patiat, illa maximè de caussa, vt ne reprobatorum
internecio iisdem etiam sanctos implicet inuoluatq; pœnis;
Cum hi necessariò illorum turbæ, similiter atque pauculæ oues,
amplo gregi obscœnissimorum & rabiosissimorum suum, admisti
esse videantur. Vnde illud etiam quod ad alteram diuersamq;
partem attinet, sic perspicuum, quoties sanctos è medio impiorum
idem Dominus emouet, non ita longinquum esse eorum, quos ille
iusto suo iudicio reiecit, exitium: Cum alicubi se propter Israelem
suum, hoc est Ecclesiam, profanos etiam homines, & iniusta alioqui
imperia tolerare dicat. Huic sententiæ illa etiam consentanea sunt,
quæ Propheta Deum loquentem ad populum sibi proprium fa-
cit. Iubentur enim sancti monumenta intrare, seseq; ibi, vsque eò
dum indignatio Dei transeat, perinde vt in secretis quibusdam
conclauibus abstrudere, ne superuentu iræ & pœnarum simul cum
impijs opprimantur. Hoc verò quod dicimus, cum de om-
nibus sit verum, qui à Deo electi ad salutem ab omni æterni-
tate

tate

tate sunt, tum de ijs est verissimum, qui præterquam quod illam prærogatiuam Dei filiorum habent, huc etiam vocati sunt diuinitus, ut cœlestem doctrinam voce Euangelij prædicanda hominibus instillent, viamque certissimam illos doceant animarum salutis. Tamen autem hoc ægrè splendor mundi huius sibi patitur persuaderi, illos hominum omnium miserimos, & qui vel suo ipsorum iudicio quisquiliæ quædam ac purgamenta sunt generis humani, apud Deum eo numero ac honore esse, ut horum gratia ille, regna populorum imperiosissimorum, & principum illustrium, & constituat & diuturna esse velit: Tamen id nos non diuinarum modo literarum testimonio docti, verum etiam experientia temporum nostrorum conuicti dubitare desinamus. Quid est enim quod dubitare possimus, florentissimum Pannoniæ regnum à Turcica immanitate annos ab hinc amplius CXXXII: ceptum oppugnari, non alia potissimum de causa toties fuisse diuinitus conseruatum, ne à stirpe interiret; nisi quia hospitia in illo erant veræ Ecclesiæ? Semper enim certè hæc gens iam inde à primo conuersionis tempore, habuit non parum multos, qui ab religione & pietate commendarentur: habetque etiamnum plures verè sanctos, qui voluntati Dei in verbo reuelato expressæ ita adhærescant, ut illius laude æterna & salute animarum suarum omnia posteriora ducant, dentque palam, sese ad vitam & beatam illam immortalitatem esse electos, documenta maxima. Quibus quidem ita prouidet Deus ut subinde excitet summos quosdam viros naturæ præstantia, magnanimitate, ingenio, sapientia excellentes, ac Spiritu sancto circumdatos, qui ad sacrosanctum gregem istum excubent, ne quis de ijs, quorum in Libro Dei à Scriptura celebrato, consignata nomina sunt, perire possit. Hanc quoad rationem obtinebit Deus, illud etiam atque etiam nobis persuadere debemus paterna nos non hostili manu illius castigari; ac frustra hostibus nostris sese in nobis exterminandis fatigantibus, duraturas esse in omne æuum aliquas nostri generis reliquias: Mansurumque benedictum illud semen, quod nos prohibitorium sit, quominus reddamur tanquam Sodoma, ut Esaias ait, & quominus pro Gommorrhæis reputemur. Sed quorsum de hoc tam multa? Horsum verò: ut quemadmodum Ecclesiæ durationem in gente nostra, dis-

stra, diuini fauoris indicium euidentem esse censemus, Ita simul doceamus, quid in contrariam partem de ecclesiarum nostrarum statu, qui nuper satis infelix atque adeò perditus esse cœpit, debeat existimari. Proinde ex his quæ diximus illud emergit: Verendum magnopere esse, ne hoc quidem tempore Deo non satis propitiò utamur, quippe qui hoc non toto vertente anno, cætus nostros optimos quosque & amplissimos, sublati de medio Clarissimis doctoribus tanta orbitate affecerit, quanta merito in hac paucitate eorum, qui rectè illis demortuis succedere possint, omnes animos non fauces ac cyclopicos de posteritatis, si quæ futura est, misera conditione, sollicitos habere debeat. Quod cum ita sit, in dubium vocari non potest, quin detestabilis haberi debeat eorum ignauia, qui alto quodam & fatali veterno torpentes, nondum attendunt cuiusmodi hoc sit, quod ad cæteras grauissimarum ærumnarum acerbitates, in quibus miserè iam dudum hæremus, hoc quoque poenæ non ita diu accessit, ut quorum ante regio periclitabatur, eorundem nunc etiã labore religio: nec hostibus iuratis veritatis, quicquid de pertinacia & asperitate odij in nos sui remittentibus, & è vita excedentibus, quorum præsidio, vigilijs, contentione, laboribus, ac etiam oppositu corporum, tuti antè eramus. Quæ quidem securitas, cum in hominibus omnium ordinum magna sit, tum in ijs est maxima, ad quos sollicita istiusmodi rerum cogitatio præter cæteros pertinebat. Qua de re non solum quia perspicua est, verum etiam quia odiosa, nihil attinet multa dici. Nam etsi in hanc sententiam per multa afferri possent, ac nequaquam querelæ deficerent volentem pro rei grauitate de his deplorare: Tamen & graue est secundum poetam quod doleat commemorare diu, & nos alioqui conscij nobis sumus vtrò, etiam non excitatam huius rei cogitationem & memoriam ita semper animis nostris sese ingerere, ut nullam partem, neque diurni, neque nocturni temporis quietam nobis, & vacuam sollicitudine relinquat.

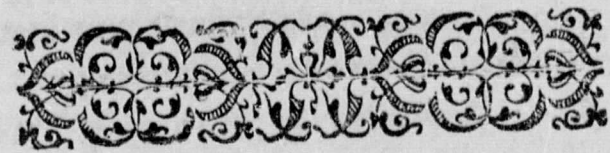
Ad D. Ioannem Vitum quod attinet ac consilium nostrum, quod in huius funere bonis omnibus acerbissimo nostra quædam, oratione ligata, scripta ac recitata, in tuo nomine vir Illustris ac Generosè, apparere, voluimus, non erimus longiores. Nam Clarissimus vir Collega meus, non solum huius generis, vi-

tam, instituta, mores, exitum vitæ accurata oratione exposuit, verum etiam consilij sui rationes de hac editione, iustas mea quidem sententia, maximeque probandas, epistola ad Magnificum D. Patronum nostrum, consanguineum tuum scripta ita est copiose persecutus, ut nos quidem videamur hac cura liberati, qui cum illo in eadem causa futuri sumus, si qui fortè exoriantur, quibus factum hoc nostrum placere non possit. Illud tamen quod rei caput est, non prætermittam dicere, eum mihi virum fuisse videri D. Ioannem Vitum, cui hoc à me licet pertenuè, supremum tamen pietatis & obseruantia officium sine insigni nota animi ingratisimi deesse non potuerit: quippe quem iam olim mei amantissimum habuerim; quo autore & impulsore, hanc qua nunc præditus sum scholasticam administrationem in me receperim; apud quem dum vixit, frequens summa cum iucunditate conuersationis & multiplici profectu meo fuerim; cui denique in extrema vita ἀγωνίζομαι, & etiam expiranti adfuerim. De seipso autem hoc idem pluribus rationibus ita probat omni laude excellens vir Collega meus, ut qui aliter sentiat, is mihi quidem nihil omnino sentire videatur. Quod si qui erunt insinceriore parumque limato de vera præstantia iudicio, & huic qualicumque celebrationi inuidebunt; in inuidere etiam virtutibus ac innocentia huius viri meminerint, æmularique huius studium ac diligentiam in communi utilitate iuuanda, ac laboriosissimam vitæ rationem, quam idcirco secutus fuit, cum sibi potuisset alioqui consulere quietius, ut quam plurimis esset vsui dum viueret, quod perpetuum est eorum institutum, ut rectè Cicero ex Platone commemorat in disputationibus Tusculanis, qui optima natura ac generosissima præditi sunt.

De ipsa verò scriptione mea, cuius genus fateor σχολαστικώτερον esse, atque haud scio an etiam νεανικώτερον, sufficiat illud dixisse: Si tum vehementer fuisset conatus, intendere tamen animum scripto alicui, aut diligentiori aut prolixiori conficiendo, nec per operarum multitudinem, nec per temporis angustias me potuisse. Sitque hoc excusationis instar, cum scitum sit, ut ille ait apud Ciceronem, in tempus conferre causam, cum plura afferre & meliora, si cupias, non possis. Vteretur alius quispiam fortasse illa etiam ratione: non eguisse ampliore cultu & politura

hominis

hominis Vngari carmen: cum alioquin opinio inueterauerit, nihil à nostris nisi rude & impoliticum proficisci solere. Ne itaque suspicio moueretur quibusdam, aliunde hæc esse, ornamenta, & scrupulosiores exquisiciones missas fieri oportuisse: Quemadmodum L. Lucillum accepimus dicere solitum de suis historijs, se quo facilius probaret illas Romani hominis esse, idcirco barbara quædam & obsoleta de industria inspersisse. Vtcumque sit, dum tenui aliqua testificatione obseruantia in tantum virum meæ defungi possim, subire discrimen seuerioris etiam censuræ non verebor. Etsi autem nihil mihi arrogo: Tamen non etiam tantum derogo, ut me in ista parte liberalium studiorum planè infantem agnoscam: Cum præsertim mihi sim conscius, tantum me & temporis & operæ in istiusmodi exercitationibus posuisse, ut si in illis nunc hospitem me esse dicitem, non sit mihi, ne me quidem ipso iudice ignoscendum. Tu pro tua pietate & affectione benigna erga nostras literas, vir Illustris ac Generose, rude illud carmen sub tui nominis inscriptione publicatum, & hanc etiam meam qua sum ad te vsus προσφώνημα, in optimam partem accipies: Orabisque nobiscum vnâ Filium Dei ad Patris æterni dextram sedentem, ut hæc acerbissima vulnera, quæ hoc luctuosissimo anno imposita Ecclesiæ sunt, propitia manu persanet: ac damnum quod huius viri morte omnes fecimus, ex illa inexhausta misericordiæ ac bonitatis suæ copia, sarcinat atque compenset, ac tandem aliquando ad iudicandum orbem adsit, faciatque finem, & prius hunc vniuersitatis mundi & naturæ rerum contextum dissoluat, quàm gentem nostram ex hac satis clara diuinæ veritatis luce ad tristes errorum prodigiosorum tenebras & barbaricam profanitatem delabi patiatur. Idem Dominus te quoque cum omni turba magnificè cognationis tuæ, quàm diuissimè saluum conseruet, omnique genere donorum ac benedictionis suæ cumulet & exaugeat, AMEN.

EPICEDION.

AM nitidos pandente sinus, hyemisq; fugante
Tempora vere nouo, Borealibus horrida flabris
Nuper, & incana nunquam viduata pruina
Mulcenti Zephyro, & propioris numine Phœbæ
Liquitur, ac priscum recipit noua terra vigorem.
Parturiunt campi, sæcundaq; semina rerum
Argenti modò quæ gremio conclusa tenebat
Almus ager, calidis se credere solibus audent;
Et caput in claras tollentia luminis oras
Purpureis variant distincta coloribus arua.
Omnia iam vernant, vernant sata leta, suaq;
Arboribus frondes redeunt, sua gramina ripis.
Aspice quàm festos ostendet mundus honores
Vndique; quàm placidi blanda indulgentia cœli
Rideat, ac resouens stirpesq; hominesq; ferasq;
Omnibus incutiat tacitum per pectora amorem.
Nunc etiam tepidas implent concentibus auras
Arguta volucres, resonant vrbesq; nemusq;
Dulcisonis modulis, quos vel Philomela canoro
Gutture, vel nati plumas signata cruore
Fundit auis, magni volitare ad culmina tecti
Sueta, laremq; suum tigno suspendere ab alto;
Et leta pecudes persultant pabula leta.

Sed quid ego coner multas percurrere amœni
Delicias veris? facies hæc aurea mundi est
Aurea temperies, qualis fuit, omnia quando

Confusa vultum posuere voraginis, & cum
Distinctis speciem res accepere figuris.
Cum Patris imperio cæcis lux prima tenebris
Emicuit, subitaq; animum dulcedine mouit
Artificis summi; cum sol radiatus Olympo,
Fraternaq; micans effulsit Cynthia flamma,
Et cuncta astrigeris circumdedit orbibus aether,
Lataq; cinxerunt solidatas equora terras.

Ipse etiam valida qui temperat omnia dextra,
Aeternasq; potens rerum molitur habenas,
Vere serenatos vultus diffundit, & alto
Respectat patulum caelo pacatior orbem.
Testis vere nouo tellus exemta profundo
Gurgite, qui rapido vindex late omnia fluctu
Merferat, & veteris cursum interceperat aui.
Testes Nilivæ emissi è finibus olim
Isacide, Pelagiq; ferox redeuntibus undis
Obrutus armigera Pharao cum flore cateruæ.
Quin etiam Stygio qua carcere solueret orbem,
Et Paradisiacæ repararet damna ruina
Cara Dei soboles, caelo vernante furores
Tartareos, Erebumq; trucem, Dirasq; minaces
Perdomuit, clausiq; viam patefecit olympi.
Nam simul in rigidi porrectus robore trunci,
Pacavitq; Patrem, & sensu perfunctus amaro est
Horribilis lethi, strepitus mox omnis Auerni
Conticuit, fugere metus, fugere dolores,
Certa quies nobis, & non peritura voluptas,
Gaudiaq; & niueis redijt pax candida pennis.
Corporis ille sui rediuiuos victor honores
Ostendit viuis, claraq; in luce videndum
Se dedit, inferno positus ex hoste trophæis.

lure

Iure igitur pulcri per mitia tempora veris
Floret humus, florent inducti gramine colles,
Lataq; vernantis reuirescit gratia mundi.

Sola suos casus & tristia fata profusis
Dum queritur lacrymis, crudeliaq; increpat astra
Pannonia tellus, renouati munera veris
Odit, & ingenti miserorum mole laborum
Pressa gemit, non fronde comas non mollibus herbis,
Non viridi curat frontem redimire corona.

Scilicet in medijs iucundo tempore veris
Sentit Hyperboreas glacies, brumamq; niualem,
Atraq; cum sonitu torquentes nubila ventos,
Horrendasq; hiemes, tempestateq; sonoras
Perpetitur: Non Cimmericis hac inamœnior ora est,
Cui nunquam rutilante dies apparuit ortu;
Vel cum sub terris longè raperentur ad ipsos
Antipodas, vel cum supera in regione viarum
Phæbei tererent iterata volumina currus;
Seu propius iuncti æstiuos spaciosius ignes
Exigerent, siue Austrini sub cardine cæli
Ocyus hybernas properarent claudere luces.

Heu miseri quos nunc tellus habet Vngara, ciues,
Heu miseri ciues ter & amplius; unica nostris
Deerat adhuc ærumna malus: heu, sortis acerba
Iam tandem numeros agri compleuimus omnes.

Nuper honoratis diuim clarissima donis
Ora fuit, qua se viridi pater amne Tibiscus
Voluit, & argentem volucris rapit agmine Samum,
Quaq; ruinosas conuisens undique sedes
Barbaricus late flauas agit Ister arenas.
Ac licet haud pridem Rhiphæis edita lustris
Effera gens ultra gelidos propulsa triones

Regna

Regna tenens quondam, nostri se limine regni
Intulerat gaudens, scelerataq; fixerat arma:
Iamq; vel ex imo victricibus eruta flammis
Fumabant, vel nostrorum popularibus armis
Strata solo, atque impune feris calcata iacebant
Mœnia Pannonidum: tamen has solatia pœnas
Maxima lenibant; aderant qui lumine sacro
Mœrentes animos, & tristibus anxia curis
Pectora lustrarent; qui suavi pocula gustu
Nectaris atherei trepidas hilarantia mentes
Diuiderent; vera qui pignora certa salutis
Elicerent nobis cœlo, Dominumq; potentem
Terrarum atque Poli, digitis monstrare supinis,
Exitioq; homines scirent prohibere nefando.

Ah celebres virtute viri, totumq; per orbem
Eloquij fama & melioris nomine vita
Cantati, sic pertasi consortia nostra
Liquistis subito terras? En quantula turba
De numero superat magno? quis credere posset
Pannonie faciem vera hanc extare figura?
Quis non Pannoniam è mundo perijisse, nec usquam
Terram hanc esse super, modo quæ fecunda virorum
Ingenijs, fecunda opibus clarebat, & omni
Laude vigens animos ingenti equabat olympo?

Vix quater impleta deducitur orbita lune,
Hybernos peragens renouatis mensibus orbes,
Cum misera in patria magna noua funera cladis
Quatuor aspicimus: Luget te Chrysiæ ora
Ante diem nobis properati turbine fati
Ereptum Thuri, in Solymis exercite chartis:
Lugemus parili tecum cognomine Paulum
Artificem dulci connectere carmina filo,

Sydere-

Sydereumq; patrem Musa celebrare canora.
Nec dum ô vos mœsti lacrymas deterstis amaras
Amisso Siroa dedit quem terra, Valente,
Debrecij, quem magniloqua modo fulmina lingua
Vibrantem, Superumq; homines pia iussa docentem,
Arbiter inferni Sathanas exhorruit Orci.

His socios iungit cineres en inclytus ille,
Ille pius sanctusq; pater quem nomine Vitum
Ah Lachesis poterat in densa noscere turba,
Utq; fuit, sic iudicio meliore, putare
Et vita, & spatijs longa dignum esse iuuenta.

O vita & longa dignissime Vite iuuenta,
Sicne iaces? tecumq; iacent solatia nostra,
Nostra iacent tecum lugentibus oia Musis,
Carminaq; & solita Superos cantare Camœna?
Heu dolor: heu nullo damnum reparabile seculo.

O maria, ô terra montesq; & inhospita saxa:
O tu qui mundi labentia sydera torques
Arduus, & lato tegis omnia circumflexu:
Quæ maior manet hac miseros arumna Pœtas?
Quod fatum? quò decidimus? nunquamne licebit
Artibus ingenuis ad priscos surgere honores?
Iamq; intercisa sordebunt munera vena
Fontis Apollinei, & præsentia numina vatam,
Aonides linquent Parnassi culmina diuæ?
Sic erit: ~~occidimus, nec habet fortuna regressum~~
Flebilis. En citharam pinu suspendit ab alta
Calliope, doctasq; iubet migrare Sorores
Ad Scythiam, & sauis vexatum Aquilonibus axem,
Aut quæ senta siti regio, domibusq; negata
Noctes atq; dies Eo incenditur astu.

Tu tamen ô cœli regnator summe Deorum,

C

Spe pro-

Spe procul humana famulorum fata tuorum
Mitior & mentem patrio deuictus amore
In melius referes, tua dum se commouet ira,
Flammiferasq; faces dextra quassante coruscat,
Concutitur tellus, agitataq; vortice sauo
Feruescunt grauius nigris vada salsa procellis.
At simul adductam frontem, rugasq; minaces
Soluisti, fugiunt ventosi murmuris aura,
Seq; serenato profert Sol aureus orbi,
Compositumq; tenent tranquilla silentia pontum.
Sed nos interea Pater (o ignosce fatenti)
Maeremus, casusq; egri miseramur amaros,
Diffluimus lacrymis: ex quo cari ossa parentis
Condidimus tumulo, paruamq; sacrauimus urnam;
Sexta abijt lustrans renouatis lucibus orbem,
Puniceis aurora rotis: nunc tristior illis:
Septima lux redijt, pariter rediere dolores:
Utq; solent tennes infusa Pallade flamma
Crescere, candentiq; alte exultare fauilla:
Sic dolor infausti admonitu stimulante dies
Incrementa capit, curaq; immitantis acerba.
Attonitas retinet mentes, sauitq; medullis,
Aridaq; ossa exest, implacatusq; querelis
Haud sanis assurgit, & irrita iurgia iactat.
O columen sacrum, o doctis spes unica Musis:
Vite pater, quo te memoremus carmine: quo te
Munere tam digno clarum super astra feramus?
Te tua iam pietas virtusq; ignara sepulcri
Venturo meritis sacrauit honoribus auo.
Non tibi priuato radiata munere lucis
Mortalem vitam mors immortalis ademit:
Diuinaq; animi dotes generosaq; facta.

Non

Non humilem saxi tecum subiere cauernam.
Parte tui meliore viges, & sanguine parta
Auctoris Christi, tota quem mente colebas,
Percipis aeternae felicia gaudia vitae.
Nos tamen ah miseri, tua quos modo cura fouebat,
Carmina nostra tibi, cantus, praeconia, nullo
Inferias splendore damus, sletusq; cientes
Languida percussis variamus pectora palmis.
Vox tua diuini dulcissima pabula verbi,
Sydereas voces, veraq; alimenta salutis
Proposuit nobis: Nunc ora illa, illa diserta
Pressa tacent, & cassa sonis pia lingua silescit,
Cui nuper Christum, & Moysen, diuosq; Prophetas
Cantanti & rapidi torrentis more fluenti
Inclita Nestorei cedebat gratia mellis.
Te duce sublimis nuper mysteria caeli,
Et capita altarum pernouimus omnia rerum:
Ut primum e nihilo vastum produxerit orbem
Omnipotens, utq; huic virtus aquaeva creati
Affuerit Natus, dio cum Flamine, cuius
Prima rudem bonitas tepida ceu spiritus aure,
Fouit humum, nec adhuc secretos aethere fluctus,
Quos nunc cerulea Tethys amplectitur vlna:
Utq; hominem purum, ac fœda nil labi habentem
Fecerit idem opifex; Quem de genialibus hortis
Expulerit rabidi fraus insidiosa colubri:
Vnde mali extiterit noua succrescentis origo,
Tristibus inuoluens noxis, terrasq; polumq;
Et maria, & genus omne hominum, genus omne ferarum:
Ac ne precipites cuncti rueremus ad orci
Damnati penam, & Stygia vada lenta paludis;
Quam mirandus amor, quam sancti plena fauoris

C 2

Copia

Copia ab aetherea Christum descendere sede
Impulerit fragiles humani corporis artus
Indutum, cuius reparata sanguine pace
Iungamur Superis rursus, purgataq; sorde
Pectora nostra, nouam iam nunc spirantia vitam,
Extenuata gerant veteris vestigia culpa,
Præterea qua nam summi indaganda voluntas
Numinis arte, suo lumen præpandat amicum
Cultori, quid lex valeat; quæ vita probetur
Auctori rerum; quæ conscelerata furorem
Facta illi moueant; scelera immansissima quæ sint;
Indigniq; pijs Christi q; propagine mores.
Tum quæ sint sanctos liquido monstrantia cætus
Signa; quis in duplici duo symbola sacra figura
Condiderit; quid Lympha velit qua tingitur infans;
Quid ritus cæna exhibeat, quam nocte suprema
Instituit Christus sacram mactandus ad aram.
Plura etiam, quæ si comprehendere singula coner,
Antè dies cælo labetur, & humida curru
Noctiuago Phæbe medium conscendet Olympum.

Hei mihi quàm magno reminiscor sæpe dolore,
Quæ nuper festæ solennia tempora lucis
Sacrabant homines, sacrabat munere lato
Concio Christigenum totum diffusa per orbem.
Tunc etenim miro lectarum pondere uocum,
Quamq; prius longè uocalior ore canebas,
Christus ut æterni flammantem numinis iram
Pertulerit rubras exudans corpore guttas:
Ut tunicam tabo teneros quæ induxerat artus
Inficeret, lateq; nouas conspergeret herbas.
Tum quales gemitus, pauido quas pectore uoces
Fuderit, horrida tactus formidine mortis,

Imple-

Impleritq; uagis hortum & loca nota querelis,
Exposcens cari numen genitoris opemq;
Campus ut ille, antrumq; pater, pater omne sonaret:
Ut furys idem letho sit mersus acerbo
Cognati generis, ut trunco ex arboris alta
Suspensus saua audierit conuicia turba:
Utq; anima latebras intorta cuspide miles
Sacratumq; latus, pectusq; recluserit illi
Eliciens undamq; simul, mixtumq; cruorem:
Ut moriens subito concusserit omnia motu
Ille Deo genitus, trepidantibus undique turbis
Attonitorum hominum, supremaq; fata timentum:
Ceu si terra graui strepitu mundusq; dehiscent
Sideret, & magna conuolueret astra ruina.
Addebas ut tertia lux uirtute superna,
Morte triumphata supera ad conuexa uocasset
Uuentem Christum, rigida de fornice rupis.
Tum, cur non gelidi clausus sub mole sepulcri
Debuerit corpus tetram dare uermibus escam,
Et madidus carie membris cinis esse solutis.
Cætera quid dicam? uel qua dulcedine ritus
Gentis Iudææ ueteres memoraueris, ipso
Quos tradente Deo Sinai in vertice montis
Legifer accepit Moses, rerumq; sacrarum
Ad seros iucunda dedit monimenta nepotes.
Inde hornæ pecudis cades, epulumq; paratum,
Iunctus & huic epulo tenera cibus annuus herba,
Quæ tamen os aliquà sensu torqueret amaro;
Qualibus inuolucris, tacitaq; in imagine certam
Venturi speciem Christi, dulcesq; figuras
Prætulert: Quid in his crates, quid conscius ignis,
Quid uetita ualere moræ, baculiq; uirorum,

C 3

Succin,

Succinctiq; pedes, acidaq; carentia massa
Munera sincera Cereris, sessusq; negati,
Et limen clausum & signati sanguine postes.

Hac tu cuncta pio nobis sermone retexens,
O doctor venerande, iterumq; iterumq; canebas.
Cum tibi lanificæ legerent extrema Sorores
Stamina, ceu puleri fama est ad prata Caystri,
Pangere funereum moribundos carmen olores,
Argutumq; nemus modulis implere canoris.
Scilicet ingeniumq;, & mens prasaga futuri
Tum tibi lustrabat radiantis mœnia cœli,
Migratura solo iam iam, atque aditura micantem
Sydereo fulgore polum; nos ista fideli
Mente animoq; auidè tua dicta excepta tenemus:
Quorum nulla dies unquam dum vita manebit
Arguet immemores: his & cum fata vocabunt
Ultima, cum gelidis animam seducere membris
Mors volet, extremi spacium solabimur æni.
Tu nostris animis vindex, tu pectora nostra
Criminibus fœda innumeris, & morbida lento
Tabifici squallore mali curare benigna
Artis ope, & miti assueras releuare medela.
Mille vias noras sanandi, mille dolores
Exigua sapiens lenibas munere vocis.
Non te alter Superùm laudem, attentantibus illarum
Hæreticis, melior diuina voce tueri,
Spinosaq; graues excludere lite Sophistas,
Mæandrosq; doli, & sinuosa resolueretexta.
Tu Franciscanæ quoties deliria lingue,
Blandratamq; ferum, scelerataq; nomina gentis
Vellebas sermone, oculisq; exposita videntum
Monstrabas fidei temerata oracula nostræ;

Osisibus

Osisibus ardebas totis, pugnamq; ciebas
Terribilem, rubra suffusus lumina flamma,
Conceptosq; fatens minitanti fronte calores.
Qualis ubi oppositum validus luctator in hostem
Venit, & aduersam fixo pede pressit arenam,
Immota ceruice manet, stringitq; lacertos
Arduus atq; illi radiato lumine bina
Scintillant acies, nigrescunt sanguine vena,
Et toto armiferum spirat de corpore Martem:
Aut quali fulgore nitet, cum Cynthia alto
Prodit ab Oceano, iam diffugientibus astris,
Et subito primos è carcere concitat axes.

Quid loquar infelix artes dextramq; potentem
Horrificos etiam membrorum pellere morbos,
Corporis & noxas medicis compefcere succis?
Bina hominem retinet vinclo natura tenaci
Arctatum: Pars una viget, generosaq; cœlo
Semina deducit diuinæ ab imagine lucis,
Clara, micans, expers iunctæ cum pondere molis.
Ocyor hæc Zephyris & acuti fulguris aura est,
Et sensus aciemq; fugit, perq; omnia sese
Cum voluit versans, celeri petit ardua motu
Terrarum cœliq;, nec est obnoxia letho.
Hanc opifex propria libatam è lumine vita
Fecerat, & socios compegerat almus in artus,
Scrutariq; Deum, & patrys hunc querere in astris
Iusserat, èq; vdo semper se tollere limo:
Hæc non perculta nutritur munere terra,
Que dum ruricolis presso versatur aratro,
Prædulces miseris fundit iustissima victus;
Tum saliente grauem lymphæ suauiq; lyæo
Indocilis cohibere sitim: te maxime solum

Christe

Criste petit, semperq; tuos suspirat amores,
Atque bonorum ardet partem se ferre tuorum.

Altera lenta gerit liquentis pondera terræ,
Pulverea quondam formata è fragmine massa,
Et tenui flamma, sensuq; animata sagaci.

Additus hanc placidus feruoribus vuidus humor
Sustinet, arentes grato qui nutriat artus

Fomento, & teneris det mitia pabula flammis.

Non aliter durare genus, nec membra tueri
Mutua cum dulci possent consortia vita.

Sed graue peccatum & vetitis è fructibus esca,

Hos primum infecto succos corrumpit Adamo,

Corrupt, Stygiq; viam patefecit Auerni.

Hinc macies, & vis morborum immensa malorum,

Quæ vitam oppugnat, quæ tristi tabe medullas

Vexat & è nostris elidit robora neruis,

Acceleratq; necem, primosq; intercipit annos.

Non tot Sicanys fluctus tolluntur in undis,

Cum fera commorunt discordes æquora venti;

Non tot aues liquidas penna nituntur in auras

Squamigeris neque tot freta piscibus alta natantur:

Quot genus hoc miserum febres, tormentaq; diris

Exercent, cruciantq; modis: ita sæua Minores

Prime parens ô Adame tuos iam pœna fatigat.

At tu tam miseri generis miserabilis autor,

In patriæ gremio recubas telluris, & ossa

In cineres iam versa suos, secura malorum

Tantum gelidis retines inclusa cauernis.

Nos tua progenies supera qui vescimur aura,

Et lucentis adhuc cæli conuexa tuemur;

Impositi noxam tibi vulneris, ulcera pestes

Sentimus, nihil humana sorte esse per orbem

Deteri.

Deterius, nihil esse potest imbellius unquam.

Quin etiam cuius cælestis claret origo,

Mens animusq; fouet qui dulci corpora vita,

Affectas vires, sociæq; incommoda molis

Persentit, motuq; carens directa petente

Fertur in obliquum: Veluti cum sæpe videmus

Raptari in medio fluitantem gurgite pinum,

Cui crepitant latè perscissa ferocibus Euris

Lintea, nec læsa possunt durare carinae

Thræicij furias Aquilonis, & horrida nimbis

Flamina: tum gelidum fassi pallore timorem

Permiserunt ratem ventis, nec carula nauta

Iam feriunt remis vada, nec meminere viarum:

Sic animus fidis qui corpora nostra regebat

Imperij, nutat defecto robore, nec iam

Frena tenet, manibusq; omnes effudit habenas.

Sed tamen hos morbos atque internuncia tethi

Agmina, quæq; animum, quæq; agros corporis artus

Infestant, leuat atheri pia cura parentis:

Qui rebus tulit afflictis interprete Nato

Auxilia, æternæ præcepta salubria vite

Ipse suo scribens digito, sanctisq; virorum

Per medias hominum tradens resonanda cateruas.

Illos non aliter mortali germine nati

Audimus, Superum cunctos ad regna vocantes;

Ipse pater quam si claro delapsus olympo

Cætibus in nostris sacrata resolueret ora.

Esse alios voluit, qui languida mitibus herbis

Corpora, qui medicis artus firmare labantes

Fomentis possent pariter quos voce seuera

Ipse colli iussit, magnoq; in honore reponi.

Horum te Dominus, rerum cui summa potestas,

D

Vite

Vite parens, in utroq; volens excellere, dotes
Tradiderat geminas. Tu quantum munere vocis
Aetherea mentes morborum insultibus agras
Sanabas; tantum sapientibus agra medelis
Corpora. Te nemo solertior atra morari
Funera, & urgentes Parcarum stamine pullo
Exorare colos, extremaq; tempora lethi
Proferre, & viridem membris renouare iuuentam.
Multi semineces, multi quos luridus Orcus
Iam gelida tingebat aqua, quibus omnia circa
Mortem ostentabant saeuam, tenebraq; natabant
Ante oculos; valere tamen non tempore longo
Te medicas adhibente manus, & tabe fugata
Longa aspexerunt reparata munera vitae.
Rara diu furuis inferni corpora lucis
Mirata est Hecate, nec campos feruere turba
Tartareos; vncaq; diu cessante carina
Infernus Stygia sedit sub arundine remex
Ocia agens; terrisq; aliquem Chirona putauit,
Aut Phæbo & nympha rediisse Coronide natum,
Aut ipsum Phæbum, carumq; Machaona Phæbo.
Omnia tu sapiens nature arcana tenebas
Et longam seriem caussarum, adiunctaq; causis
Euenta, in mistis nunquam cessantia rebus,
Quas vaga cunq; videt subiectum luna per orbem:
Quatuor in nobis quali pugnacia vincolo
Iuncta suum possint seruare elementa tenorem,
Pace nimis mira, cum flamma humentibus vndis
Lucentur, pugnet terris agitabilis aër:
Qualibus hæc soleant animantium corpora succis
Et venas implere cauas, qui ritè meantes
Spiritus foueant terrene pondera molis,

Aridu-

Aridulisq; graues defendant ossibus æstus.
Tum si qua caussa hos viciauerit, vnde vigorem
Accipiant nerui, rediuiuaq; robora ducant
Saluifica Superùm concessis pace medelis.

Tu noras medicas præbentia gramina vires
Quæ tellus immensa creat, quæ rupibus altis,
Quæ fluuijs gaudent, stagnisq; liquentibus, & quæ
Abstrusa radice cauent assurgere in auras.
Noras Peliaco stirpes in vertice natas,
Et quas magnus Eryx, quas alta cacumina Cynthi,
Quas umbrosa ferunt Tempe, quas Pindus & Ossa,
Quasq; tenet gelidum Rhodope porrecta sub axem,
Oetaq; & aërys inserta nubibus alpes,
Parnassusq; biceps, quiq; athera sustinet Atlas,
Virgineusq; Helicon, & Menalus Arcas, & Ide,
Dyndimaq; & Mycale, cum pinifero Erymantho.
Sed nulla & riguis quas seruant flumina ripis
Noticiam fugere tuam, quas margine curuo
Educat Apidanus, vel quas Peneides vnda,
Eurotasq; Lacon, Phasis volucerq; Caycus,
Thermodoonq; rapax, Xanthusq; Tagusq; Melasq;
Quiq; citas dubijs exercet flexibus vndas
Meandrus, Tanaisq; celer, canusq; Lycormas,
Alpheusq; simul vagus, argutusq; Cayster,
Euphratesq; grauis, septenaq; flumina Nili.
Tu suavis patriam Costi, & Gangetica noras
Littora, Medorumq; nemus, Panchaæq; rura,
Extremiq; sinus orbis, vbi decolor Indus
Phæbeis vrgetur equis, æstusq; propinquo
Inscitur faciem, fulua gens diues arena.

Tu quò Pæonias animum coluisse per artes
Et patrias posses celeberrimus esse per oras;

D 2

Teutoni-

Teutonicas primum sedes, post arua remota
Lustrasti Ausoniae, longarum ingrata viarum
Tedia & immensos non deficiente labores
Euincens animo. Tu quicquid nobile chartis
In Latys Graijsq; fuit, felicibus ausis
Tentasti penitus, penitusq; exhausta, profundo
Pectore & ingenij loculis deponere fidis.
Oenotrios etiam fines, ditissima regna
Romulidum, fando nobis audita, grauesq;
Imperijs terras, Ithaci cognoscere ritu
Curasti; haud segnis per multa pericula rerum
Seu pedibus terram, seu pontum carpere remis,
Sicubi celasset quicquam spaciosa vetustas
Egregij, si qua illorum regione locorum
Gens antiqua virum; vel non indigna videri
Mœnia, vel prisca mores, monumentaq; legum
Vel celebrata forent animosi munera Martis.

Ergo Medoaci campos, Patauinaq; rura
Vidisti, medijs quâ quondam elapsus Achivus
Antenor profugos posuit tellure penates:
Inde Henetum populus medio quam condidit urbem
Gurgite, cum Ligurum sedes, vrbesq; propinquas
Vreret Hunniacus trepidandis Attila flammis;
Attila, diuini specimen pertriste flagelli,
Attila, quem Teuton, quem gens Mauortia Galli,
Et late Adriaci tremuerunt littoris ora:
Romanas etiam libuit visisse ruinas,
Et Capitolas sedes, Tarpeiaq; saxa,
Septenosq; simul colles, & flumine lento
In mare currentes vicini Tybridis undas.
Inde sed egressum te Thusca Bononia vidit
Hospita Pieridum, & flaua pia cura Miuerua,

Teq;

Teq; simul sensit Musis, & Apolline dextro
In studijs sudasse bonis, laticesq; bibisse
Castalios; viridi praecinctum tempora Lauro
Atque etiam meritis doctrina insignibus auctum,
Ad patria celebrem felicia rura remisit.
Hic tu Vite Pater medicina clarus utraq;
Et quæ non sanam mentem, & quæ morbida curat
Corpora, Pannoniam non longo tempore magnis
Implesti meritis: Cunctos tibi sola iuuare
Cura fuit, fido tu cunctis pectore, nullis
Addictus precijs, vltro prodesse volebas.
Vtq; auium est motas agitare per aëra pennas,
Remigioq; leui cæli sub nubibus altis
Radere iter: veluti squamoso corpore pisces
Illud habent proprium vitrei per fluminis undas
Nare, vagosq; suo proscindere pectore fluctus:
Sic cunctis prodesse tuum fuit. ô decus ingens
Humani generis, felicibus edita fatis
Progenies, quæ te tam saui numinis ira
Eripuit terris? Quis erit qui languida nobis
Corpora Apollinea percuret doctior arte?
Quis sapiens nobis morum praeceptus, honesti
Autor, & instructus mentem caelestibus armis
Pastor erit? Quis Pieridas curare sorores
Mitibus hospitij volet? ô quo iudice tandem
Præmia cantantes referent se digna Poëta?
Te nitidi colles, te pascua lata, nemusq;,
Te gelidi montes, habitataq; rura Camænis,
Te deslent vdis declinua flumina ripis.
En modo qui tenui longè contractior alueo
Incessit, tacito decurrens Bodrogus amni
Undique pellucens, postquam te fata tulerunt

D 3

Increuit

Increuit lacrymis, & iam per amœna vireta,
Fronduferasq; domos auium, segetesq; viaq;
Præcipitans fertur, sonitumq; per aua torquet
Turbidus, & faciem limo fœdatus honestam,
Omnia nequicquam clamorosis vocibus implet,
Mollis in irriguis te fleuit amaracus hortis,
Ambrosiaq; etiam virides, violeq; thymi,
Purpureaq; rose, immortalesq; amaranthi,
Dictamni casiaq;, & qui lugubre sonantes
Litterulas hyacinthus habet; te maxima sylua
Heliadam, & dura in secretis saltibus orni;
Te rigida inflexo fleuere cacumine quercus.
Nos quoq; deflemus nostros tua funera casus
Vite decus patrium, nostris spes vnica Musis,
Pannonia sydus; te nobis omnia raptò
Non aliter squallent, quàm si Sol altus Olympo
Exciderit densis infecta luce tenebris.
Nunc verò siccasq; genas faciemq; serenam
Qui gerat, & lacrymas vdo non lumine fundat;
Illum ego vel credam duro præcordia ferro
Iuncta, vel indomitum chalybem suo pectore habere:
Illum aut Hyrcana bruta inter inertia tigres,
Aut sola sub rupe truces peperere leane.

Nos alios multo tenuari tempore luctus
Sentimus, vigiles sed de te incendere curas
Longa dies nobis iam iam incipit, anxiamq; altus
Corda dolor tundens nullo cum fine fatigat.
Non ita præclaras dotes & munera diuùm
Quæ tecum nuper possedimus, vndiq; rectis
Iudicijs miseri pensauimus: illa repente
Quod desiderium nobis mouere relicta?
Qui gemitus? quæ cum lacrymis suspiria surgunt?

Scilicet

Scilicet ut stomacho membrisq; valentibus usus,
Cui capitis feruor, cui nunquam languida febris
Nota fuit, vulgare bonum valuisse putauit,
Et semper placidi sanum post munera somni
Surgere, & assuetis operis iam sole reducto
Exercere diem, & quorum vita indiget usus
Querere: Si rigor huic vnquam, si nausea tristis
Incidat & tabes populetur lenta colorem;
Osibus horrescit totis, epulasq; recusat,
Immitesq; ferens sudanti corpore flammam
Aestuat infelix, & faucibus ardet anhelis,
Nil inuauit, occultus nervos dolor urget inertes,
Feruidaq; arenti torret sitis ora palato;
Tum verò fuerit quid robur, & integer cui
Sanguis, & in pleno turgentes corpore venæ,
Persentit, veteresq; gemens reminiscitur annos:
Sic tu care parens ferme dum vita manebat,
Ignoratus eras nobis, sua nec bona mentes
Ingrata precijs poterant expendere iustis.
Discimus ab miseri haud longo post tempore tandem
Qui fueris, te sancta domus, te mœsta piorum
Agmina, te tristis facies pernobilis aule,
Squalida doctarum poscunt te tecta dearum.
Teq; simul diram maciem & mala tormina passam
Cum gemitu lacrymisq; & luctu sono singultu
Respectant, pariterq; oculis, animoq; requirunt.
Tu nuper fidis solers medicatibus illos
Curabas, meliora decens, quo corporis ardor
Cederet expulsus victu, qua motus ab arte
Ecute suprema exudaret inutilis humor,
Quæ res succorum spiramina ceca malorum
Laxarent, ut tentati feruore maligno

Humectum

Humectum stomachi possent seruare tenorem.
Ast ubi seua dies te funere merfit acerbo,
Impune horribiles morbi grassantur, & atris
Corripiunt auidi manibus iuuenesq; senesq;
Et puerum florem, & tenera lanuginis annos.
Vixdum etiam nuper miseri tua busta profusis
Fleramus lacrymis, cum Pest' huius indole sancti
Nobilis ingenij letho est demersus acerbo:
Pest' huius Aonidum cultor, quem florida pulcrum
Ornabat facies, nec sexti tempora lustrum
Attigerat, prima nunc flauens ora iuuenta.
Et (quod miremur) qua lux te Vite sepulchro
Intulit, illa eadem lecto hunc afflixit, at agrum
Septima post cassum vitali lumine vidit.
Mitto alios, quibus ars postquam tua defit, ad vdos
Respectant tumulos, atque hora fata suprema.
Nec requies est vila mali; spes nulla cadentes
Solatur, mussat tacito medicina timore.

Crudeles Parca, quae vos tam dira mouebant
Consilia? Ah miseros quam seuis cladibus vltæ
Pannonas? Heu nusquam fando exaudita per orbem
Invidia: afflictis sanctos eradere terris,
Atq; nouis vastos fines vastare ruinis,
Inq; dies, alios alijs cumulare dolores.
Non vos quisquilias hominum, non vilia magna
Pondera telluris, non corripuistis atroces
Euersa pestes patriæ, crudosq; tyrannos:
En scelerum artifices restant, restantq; cruenta
Quæis coguntur opes; qui nil nisi viuere rapto
Dulce putant; qui rem ciuili sanguine constant,
Continuantq; auidi cades; En vescitur aura
Aetheria venter summum cui numen habetur;

Vescuntur

Vescuntur quibus haud vlli cælestia cura;
Qui temere & nullo credunt rectore moueri
Astrigeros orbes: etiam qui corde bilingues
Secreto, incautis pestem meditantur amicis;
Quorum tabificum virus, fraudemq; latentem
Insidiosa tegit ficti constantia vultus,
Cui magis haud tuto fidas, quam nauita fides
Flatibus austrinis surgente Orione, quamuis
Clara nimis cælo fulgescant signa sereno,
Subdolaq; inuitet placidi fallacia ponti.
Illi etiam superant, qui sacra oracula verbi
Ad questus adhibent fædos, auroq; reposto
Incumbunt, mentisq; inopes, inopesq; pudoris.
At qui non ficto coluerunt pectore diuos,
Quæis Christi decus & cælum fuit vnica cura,
Et qui perspicue ad mortalia commoda nati
Nil rapuere sibi, vobis rapiuntur, & altas
Iam strages horum toto struxistis in orbe:
Nec pudor aut pietas immitibus obstitit ausis.
Ac veluti irato venit cum squalida cælo
Arboribusq; satisq; lues, aut horrida grando:
Sternitur alma Ceres tristi rubigine, iamq;
Aut immaturos pomis deturbat honores
Africus, aut folijs fici spoliatur, & arbos
Vt quæq; est generosa, comis fructuq; decenti
Exiit: sed non spinis paliurus acutis
Interea, duroq; filix inuisa colono
Damna facit; parcit saui inclementia cæli
Vrtica, lolioq; simul, gelidusq; cicutis;
Præterit & montes intacta aconita per altos,
Nec taxi aut salices vsquam violantur amara:
Sic etiam vulgò grassans sors aspera lethi

E

Inua-

Inuadit meliora manu, nulloq. pudore
Corripit, ingrata & cunctis inuisa relinquit.

Discite nil meritis crudeles parcere Parca,
Discite, nec dignos spatiosa munere vite,
Indignosq. homines nullo in discrimine habete.
Sed nos quid querimur Parcarum immitia iura,
Crudelesq. colos & inexorabile pensum?
Nimirum haud illa tales, tam lata per omnem
Regna tenent mundum, non ha noua condere fata,
Nec magni mutare valent decreta Tonantis.
Sed peccata hominum tam tristes impia pœnas
Commeruere, haud tam præclaro munere diuinus
Dignus eras Pannon; & adhuc deponere cessas
Prætumidos fastus? non in discrimine tanto
Sollicitum propria te cura salutis habebit?
Hic stupor, hic lethi similis mihi crede veteribus
Dedecet afflictos; Stertunt quos nulla fatigat
Terrifico res dura metu; quibus acrius instat
Vis mala, desidiam vigiles, atq. ocia relinquunt,
Et sua solliciti vitare pericula curant.
Tu neque desidiam miserande, nec ocia linqvis,
Nec tua sollicitus vitare pericula curas:
En etiam suaues epulas, conuiuia, lusus,
Et lætos sectare iocos, & dulcia rides,
Rides, nec proprij sentis fera tormina morbi.

Crede mihi in lætum mox desinet ista voluptas,
Sardoq. erit hic tibi risus amarior herba,
Improba que miseris admiscet gaudia fati.
At si quid melioris habes in pectore sensus,
Vndiq. tot stimulis nunc te fodientibus oro
Excute desidiam, securaq. gaudia pelle:
Erige iam mentes, ad opertaq. lumina somno,

Et que

Et qua sis positus tandem regione locorum
Respice, Niveosq. dolens reminiscere saccos.
Ni facis; extorrem regnis te pellet auitis
Omnipotens, facietq. tua te sedis egentem;
Nullaq. te vincet miseranda nomine sortis
Gens hominum, vaga quam subiectas curaq. per oras
Luna videt, quam sol radianti lustrat ab axe.
Nam quo te referes? Nam que tibi terra patebit
Fimibus excluso patrijs, noua regna petenti?
Num latus occiduum mundi, num cernis Eoum?
Cernis: Sed scelerum belliq. immune cruenti
Nec latus occiduum mundi, nec restat Eoum.
Nonne vides quantos circa vicina tumultus
Regna mouent? iam nunc turbatis fluctuat undis
Sithonium littus, iam barbarus Hellespontus
Bella parat, rabiemq., fremunt discordibus armis
Rusiq., Moschiq., securigeriq. Poloni;
Nec pacata manet Boreali subdita cælo
Gens, quam cursus equi, tortisq. implexa flagellis
Dextra iuuat, soliteq. iaci post terga sagitte,
Arcusq. & latos errantia tecta per agros.
En quota felicitis patrie pars integra nobis
Nunc superat: tenues certe vix prendimus oras
Paonia veteris: Quis iam tot funera nostra,
Quis numeret clades? Ah iam, Pater optime, fuso
Sanguine, quos amnes, quos non infecimus agros?
Quod nisi supplicibus cælestia numina votis
Poscimus, & Superum lenimus fletibus iram
Non aliter miseri patrijs pellemur ab oris,
Quam populi Abramidum, Latij monumenta triumphij.
Prima mali sese iam dudum ostendat origo,
Iamq. moram res arcta negat; iam dira bipennis

E 2

Degene-

Degeneris certè radicibus addita trunci est.

At te, Vite pater, radiantis culmen Olympi
Nunc retinet, carpis cœlestis præmia vite
Pacem agitans, nullog̃ interpellata dolore
Gaudia; nunc fructus, nunc multa impendia rerum,
Nunc precium exhausti mansit dum vita laboris,
Et læta redeunt cumulato fœnore messes.
Cùm libet, æterni fruëris sub luce corusca
Numinis alloquio, patriæ fastigia dextra
Seruantem recto contemplans lumine Christum.
Hic etiam patres, quorum viget inclyta fama,
Hic etiam Heroas, natos melioribus annis
Abramum Noachumq̃ vides, Isacumq̃, Lothumq̃,
Iesiamq̃ piùm, luctatoremq̃, Iacobum;
Vocalisq̃, adeò celebrem de carmine plectri
Dauidem & Iosuan sanctum, & Salomona potentem:
Cernis & Elisam clarum Elisæq̃ sodalem,
Quem pater omnipotens inter caua nubila quondam
Flammifero curru cœlestibus intulit oris.
Hic te non gemitus, nec edentes pectora cura,
Non mala formido, consternatiq̃ timores
Attingunt, nullis trepidas iam motibus, omnes
Existi casus, morbos iam despicias omnes.
Nulla tuos unquam ledent contagia vultus,
Non rosei vitium metues, labemq̃ coloris,
Hinc tua non ullos ostendent tempora canos,
Nec tibi rugosa pallebunt ora senecta.
Tu nullas hominum furias horrescis, & atrox
Quos mouet assidue nobis Bellona tumultus
Negligis; inuidiæ rabiem, fraudesq̃ malignas,
Nil metuis; Mentem ingratham, & leue pectus amici,
Ceteraq̃, haud curas miserarum tormina rerum.

Vt nu-

Vt nuper dubijs iactatus nauita ventis,
Qui paruo tenuit lethi discrimine vitam,
Infelixq̃, diu cæcis errauit in vndis,
Cum venit ad portum gaudet, terraq̃, potitus
Mox sale concreto tabentes excutit artus;
Vela cadunt, vdo fessam tenet ancora nauem
Littore: Sic tu nunc vita meliore receptus
Vite pater gaudes, nos flendo ducimus auum.
Iam tu sydereas sedes, fulgentia regna,
Et decus æternum, & non enarrabile lumen
Incolis, & lustras spaciosi mœnia cœli,
Artificem admirans: iam prono cernis ocello
Subiectum pedibus solem, stellasq̃, micantes,
Lucentemq̃ globum lune, niueoq̃, sub astris
Signatam candore viam, Zonasq̃, patentes,
Frigoribus geminas, vnã feruoribus vstam
Æthereis, placidasq̃ duas, & lenè tepenteis.
Spectas & rutilis armatum Oriona flammis,
Oppositosq̃ polos, immunesq̃, æquoris arctos,
Anguineosq̃, simul flexus, pigrumq̃, Bootem,
Erigonen, Chelæsq̃, & Cressæ signa coronæ.
Scrutarisq̃, etiam sapienti pectore, magnus
Quot per signa suum Titan percenseat orbem;
Annuus ut redeat nobis, terrasq̃, reuisat,
Quas summa ab regione Aquilonis flamina pulsant:
Vtq̃, ad eas uerum brumæ per frigora cedat,
Quas mitis flatu permulcet spiritus Austri:
Vtq̃, etiam, medijs cum stat sublimis Olympi
Cardine, nocturnas exæquet lucibus horas.

Hæc te Vite pater discentem æterna voluptas
Percipit, haud placida turbantur gaudia vite
Tristitia, aut aliquo subitarum turbine rerum.

E 3

Tu semel

Tu semel ô felix lutearum tecta domorum
Temisti, & liquido percussis aëre pennis
Mutasti patria sedes meliore caducas.

O niueam, qua nos poterit tibi iungere, lucem:
O niueam lucem; qua multo quassa dolore
Pectora, qua fractas vario discrimine mentes
Eripiet terris, rumpetq; repagula mæsti
Carceris, atque agros vita meliore beabit.
Cum faciem lati, tuaq; ora tuebimur omnes;
Nostra etiam posita requiescent ora querela.

At tu summe pater, tu rerum aeterna potestas
Cui tellus immensa Deo, cuiq; ardua parent
Sydera: te petimus dubijs ne desice rebus,
Accelera fer opem, & mæstos solare dolores,
Accelera, & casus releua mitissime nostros.
Cur ô cur adeo donis felicibus orbas,
Affligisq; solo miseros, omniq; decore
Pannonas euertis? te nos veneramur & unum
Te prece, te votis colimus, vanosq; per orbem
Detestata Deos solum te pectora nostra
Agnoscent Dominum, metuunt, reuerentur, adorant:
Nec lapides iurare aut pondera inertia trunci
Sueuimus, aut duro stantes ex ære columnas.
Aspice nos oculis tandem, pater alme, benignis,
Totq; malis fessos miti complectere dextra.

Sed pater hæc audisne? pater propiusne reuoluis?
Anne fugis? atq; hæc non pondus habentia magnum
Dicta, vagis pereunt nequicquam credita ventis?
Sic certè est, nec tu votis penetrabile nostris
Pectus habes: adeo crudelem crimina nostra
Te faciunt. Spes certa tamen, mansura per orbem
Terrones inter varios, interq; ruinas

Semina

Semina Christe tuo reparati sanguine cælis,
Reliquiasq; p̄ generis: nec longa tenebit
Te mora, Nate Dei, & iam iam caua buccina rauco
Emittet clangore sonum, gelidisq; resurgent
Corpora de tumulis, artus induta priores:
Ut nunc puluerea promit se è viscere terra
Molle caput planta, placide mulcentibus auris,
Succrescitq; virens, nec longo tempore sese
Induet in florem, & mites spirabit odores.

Exuujs hic Vite, tuis cineriq; sepulto
Interea securus quies, monumenta beata,
Grata domus, faciles somni placidumq; cubile
Et leuior lapis & nullo sit pondere terra.

EPIT A

ΕΠΙΤΑΦΙΟΝ
ΕΙΟΥΣΔΕΜ Δ. ΙΟΥΑΝΝΙΣ
ΒΙΤΙ ΒΑΛΣΑΡΑΤΙΙ.

Ἡ ὕτε καλλιόμη χλωροῖς ἔτι μηλέα καρποῖς
ἔξέπεσε, βορρᾶ τῶν κατέσεισε βίη.
καὶ σελέχη κλιθεῖσα καταρρῆχθέντι χάμαζε
γαῖαν ἐς εὐρείω μῆλα κατεσκέδασε:
οὕτω βίτθ' ἐπεὶ τέθηκεν ἀσκήϊ πότμῳ
καρπαλίμως, φοῖβε ἀνέσιμ' ἀεράπων,
οὐ σμικρῶ ἀνδρώποισι πᾶσι κατὰ πένθεα λείπων
ἀθάνατον πάτρην κῆδ' ἐφηρμόσατο.
Αἴλινα πτερίδες βίτθ' σοναχῆτε πεσόντ'
καὶ πλόκαμον τρίψαι παννονίε αἴα τῶν.
Νῦν ὁ τεός φοίνιξ ἔλιπε φάθ' ἠελίοιο:
Νῦν σε τεός φοίνιξ κάλλιπε, οἰχόμενον
τῶν ἐπὶ νῦν σίλβου ἀγαθῆ φάτις οὐρανὸν ἦλθε,
τὸν χερσὶ κρατερῆς ἤρπασε μοῖρα κακῆ.
Ὅφρ' ἐπ' ἀμυχανίη μή σοι δέλγηται γυνοῖτο
βλαφθεῖση συγερῆς πῆμασι βαρβαρίης.
Ὅφρ' ἐπ' ἀμυχανίη καὶ παντοδαποῖς ἀτῆσι
χείρων χατέης πάον' ἠδὲ τεῶ.
ἄχκομαι πάντων δὲ κλυτε νῦν ἀλεωρᾶ
σοὶ μοῦνη πέλεται: πρὸς θεὸν αὐτὸν ὄρᾳ.

τὸ αὐτὸ

τὸ αὐτὸ ἐπιτάφιος μετάφρασις.

*P*ulcra velut nondum maturis fœtibus arbor
In præceps Borea deiciente cadit:
*Quæ diffracta premens effusis brachia pomis,
Pulveream mæsto vertice plangit humum:*
*Sic moriens, nimium properato tempore, VITVS,
VITVS Apollinea maximus artis honos,
Ingenti patriam cumulavit strage ruentem,
Et misera genti tristia damna tulit.*
*Pieridum lugete chori, lugete Camœna,
Et scissis lacryma Pannonis ora genis.*
*Ille tuus, nunquam reparando funere, Phœnix,
(Heu lacryma) Phœnix occidit ille tuus.*
*Quem modò florentem generosa munere laudis
Eripuit gremio fors inimica tuo:*
*Ne foret, unde tui peterent solatia casus,
Barbarico mœrens dum premerere iugo.*
*Ne varias clades, atq. horrificas arumnas
Esset Pœonia qui releuaret ope.*
*Nil opus humana superat: nunc inchyte Pannon
Quod reliquum est, uni fidere disce DEO.*

Unici parentis literarum sanctis, manibus, grati
animi testandi ergò, P. Berexasius
mœrens dedicabat.

F. EPITAF.

EPITAPHIUM
DN. IOANNIS VITI
BALSARATII VIRI CLARISSIMI

ac in vtraq; Philosophia diuina & humana Do-
ctoris excellentis, Scriptum à

PETRO ALBINO M.

HAC conditur sub mole BALSaratus,
Vicina quem Marusio & Chryse tulit
Tellus, ubi olim Pannonos duri & Getæ,
Nunc Vngari sedes habent fortissimi.

PHæbi tenellum IVLA alumnum literis

Primò imbuit beneficio IAXithia.
Euangelii inde cum renascentis suam
In patriam pia semina Heros DRAGfius
Plantarier curauit; ERdoda illico
Patrona commendauit hunc Copacio,
Qui liberalium artium & (caput quod est)
Syncerioris religionis inlyta
Scientia instruxit, deinde puberem
Lingua polinit duplici, ut tandem schola
PAtachiensi operam nauarix strenuam.

Mox Leucoris Lycea prima frondibus
Carum MELanthoni decorauit laurea.
Inde Itala ora claro in arte Peonis
Rubram dedit tiaram, & ad PERenium
Multa remisit cognitione nobilem.

Ergo expetita patriæ offert munera,
Multosq; presenti periculo leuat,
Pluresq; fauce hiantis Orci liberat.

Tandem suæ vite Deo partem optimam
Sacrans ad inchoata studia reuertitur,

Scientiamq;

Scientiamq; corporis egritudinum
Mutat leuandarum, medicina alia, & quidem
Præstantiore multò, animæ quæ languida
Cura occuparetur. Beata ò sunt vices
Laudabilesq;: Nam quid est preciosius
Anima? utq; corpus illa vicit putridum:
Medicina sic cælestis alteram præt.

Quæ commoda ex mutatione ista status
Peruenerint vita Viri istius ad Scholas,
Ecclesiamq;, nemo verbis efferet.
Id Vngari gratis vehunt sed laudibus,
Plorantq; Patrono carere te suo
Nunc raptò ad astra, quò vias ostenderas.
Præ cateris sed FABRICIUS carissimum
Præconijs amicum honorat candidis:
Vrnamq; prosequitur parentis optimi
BERGXASIVS nunquam morituro carmine.

At tu, solutus carne qui iam lubrica
Mortalia hæc cælesti ab arce despicias,
Viue ò decus perenne Pannonici soli,
Vale ò scholarum præsidium atque Ecclesia,
Viue & vale, æternisq; salue seculis.

ALIVD EODEM

AUTORI

HIC BALSaratij sunt condita membra Iohannis,
Nobile cui VITI nomen & omen erat.
Nam scelus & vitium VITabat strenuus osor,
Regula erat monstrans VITæ utriusque viam:
Mortalem nõrat quæis prolongare liceret
Artibus; æterna, qua ratione frui.

F 2

Ergo

Ergo viroque animas inuidit faucibus Orci,
Reddidit & VITa languida membra, modo.
Et nunc aeterna traducit tempora VITa,
Qua Pater & soboles regnat, Amorq; sacer.
Imò etiam VITa nunquam moritura fruuntur
Munere per terras nomina perpetua:
Nam labor & Virtus fama sunt digna perenni,
Et vetat haec ullo tempora Musa mori:
Tum Deus inscribit iustorum nomina cedris,
Nomine quo tu etiam VITe superstes eris.

F I N I S.

ALIVD E O P E M

etiar

VEGE.